Zákon o sociální pomoci

Návrh zákona č. 39 – doplnění seznamu zákonů Fóra lidu, prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 2. 11. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 117 Občanské ústavy (fondy solidarity obcí k pomoci v nezaviněné nouzi), čl. 3 a 129 ve spojení s čl. 30 a 32 Listiny základních práv a svobod (právo na pomoc v hmotné nouzi a ochrana rodiny) a čl. 66 odst. 7 (sociální zabezpečení ve Veřejné službě správní). Upravuje sociální pomoc mimo pojištění: pomoc v nouzi, dávky pro rodiny s dětmi, dávky pro osoby závislé na péči a zdravotně postižené a sociálně-právní ochranu dětí. Pojištění a dávky z něj upravuje zákon o povinném zdravotním, sociálním a důchodovém pojištění (č. 27), organizaci Veřejné služby správní zákon č. 22, přechod úřadů ústavní zákon o přechodu na Občanskou ústavu a o kontinuitě právního řádu (č. 31), financování v přechodném období ústavní zákon o veřejných financích v přechodném období (č. 33) a působnost obcí zákon o přenesené působnosti (č. 38). Zákon doplňuje seznam zákonů Fóra lidu; vychází z ústavy a z autorovy Hlavy 1 (čl. 21, 22) a Hlavy 4 (čl. 85) na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne ……. 20..

o sociální pomoci

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podle Občanské ústavy České republiky (dále jen „ústava“) sociální pomoc, kterou poskytují obce a stát mimo povinné pojištění, její financování, rozhodování o ní, kontrolu a přechod dosavadních dávek a úřadů.

§ 2 – Zásady

(1) Každý se o sebe a svou rodinu stará především sám. Kdo se ocitl v nouzi, kterou nezavinil a nemůže ji překonat vlastními silami, prací, majetkem ani pomocí rodiny, má právo na pomoc nezbytnou pro zajištění základních životních podmínek (čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, dále jen „Listina“).

(2) Pomoc poskytuje přednostně obec, v níž člověk žije, ze svého fondu solidarity (čl. 117 ústavy). Stát zaručuje, že nikdo nezůstane pod minimem podle § 6, i když prostředky obce nestačí (čl. 1 odst. 2 písm. i) a čl. 111 ústavy).

(3) Sociální pomoc není odměnou ani trestem. Nesmí se podmiňovat názorem, vírou, politickou činností ani hlasováním. Nikoho nelze nutit, aby o pomoc požádal.

(4) O pomoci rozhoduje vždy člověk. Výpočet může provést počítač, rozhodnutí však vydává a podepisuje úředník, který za ně odpovídá (čl. 5 odst. 2 ústavy).

(5) Údaje o žadatelích a příjemcích jsou chráněny; zveřejňují se jen souhrnné údaje za obec, okres a kraj.

§ 3 – Druhy sociální pomoci

Sociální pomocí podle tohoto zákona jsou

a) pomoc v nouzi z fondu solidarity obce (§ 4 a 5),

b) státní garance minima, kterou je dávka státní sociální pomoci (§ 6),

c) dávky pro rodiny s dětmi, zejména rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné (§ 8),

d) dávky pro osoby závislé na péči a osoby se zdravotním postižením, zejména příspěvek na péči, příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku (§ 8),

e) dávky pěstounské péče a sociálně-právní ochrana dětí (§ 9).

ČÁST DRUHÁ – POMOC V NOUZI

§ 4 – Fond solidarity obce

(1) Každá obec vede fond solidarity k pomoci občanům v nezaviněné finanční, bytové a potravinové nouzi (čl. 117 ústavy). Fond je veden na samostatném transparentním účtu; jeho prostředky nelze použít k jinému účelu.

(2) Příjmy fondu tvoří

a) dobrovolné příspěvky a dary občanů, spolků, církví a podniků,

b) příspěvek státu podle § 5 odst. 3,

c) prostředky, které do fondu převede obec ze svého rozpočtu, včetně převodů ze secesí (čl. 89 odst. 2 ústavy).

(3) Pravidla pro poskytování pomoci z fondu schvaluje zastupitelstvo obce; občané obce je mohou změnit v místním referendu (čl. 115 ústavy). Obce mohou fondy spojit ve společném fondu svazku obcí (§ 9 odst. 3 zákona o územně-správním uspořádání).

§ 5 – Pomoc obce

(1) Obec poskytuje z fondu solidarity zejména okamžitou pomoc při živelní pohromě, požáru, ztrátě bydlení, ztrátě dokladů nebo peněz, jednorázovou pomoc na nezbytný výdaj, přechodné ubytování, stravu a ošacení a pomoc při návratu do běžného života po výkonu trestu nebo léčbě závislosti.

(2) Pomoc lze poskytnout v penězích, věcně nebo službou. O pomoci rozhoduje starosta nebo rozhodující úředník obce podle § 18 odst. 2 zákona o územně-správním uspořádání; v naléhavém případě téhož dne.

(3) Stát přispívá do fondů solidarity obcí z rozpočtu Veřejné služby správní podle počtu obyvatel (§ 11 odst. 2 zákona o veřejné službě správní). Do rozhodnutí občanů podle § 12 odst. 2 se na příspěvek každý rok vyčlení nejméně částka, kterou stát v předchozím roce vynaložil na mimořádnou okamžitou pomoc podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

(4) Obec může rozhodnutím zastupitelstva nebo v místním referendu převzít poskytování mimořádné okamžité pomoci na svém území; Veřejná služba správní jí převede prostředky podle odstavce 3 v plné výši. Dokud tak obec neučiní, poskytuje mimořádnou okamžitou pomoc Veřejná služba správní podle dosavadních předpisů.

§ 6 – Státní garance minima

(1) Nemá-li člověk příjem, který spolu s příjmem společně posuzovaných osob a s pomocí obce dosahuje životního minima a přiměřených nákladů na bydlení, poskytne mu stát dávku státní sociální pomoci.

(2) Dávka státní sociální pomoci se do rozhodnutí občanů podle § 12 přiznává a vyplácí podle zákona č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci; životní a existenční minimum se stanoví podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

(3) Garance podle odstavce 1 nesmí být zrušena ani snížena pod úroveň, která zajišťuje základní životní podmínky (čl. 30 odst. 2 Listiny); výdaje na ni jsou chráněnými výdaji podle ústavního zákona o veřejných financích v přechodném období.

§ 7 – Podmínky pomoci

(1) Pomoc podle § 5 a 6 lze podmínit tím, že žadatel pravdivě uvede své příjmy a majetek, využije svůj majetek a nároky vůči jiným osobám a, je-li práce schopen, je veden jako uchazeč o zaměstnání nebo přijme nabízenou vhodnou práci.

(2) Podmínka podle odstavce 1 není povinností; kdo ji nesplní, nemá nárok na dávku v plné výši, nejméně však na pomoc ve výši existenčního minima. Dětem, osobám starším 65 let, osobám pečujícím o dítě do 4 let nebo o osobu závislou na péči a osobám, které nejsou schopny práce, nelze pomoc z tohoto důvodu snížit.

ČÁST TŘETÍ – RODINNÉ A PEČOVATELSKÉ DÁVKY

§ 8 – Dávky pro rodiny a pečující

(1) Rodiče pečující o dítě mají právo na pomoc státu (čl. 32 odst. 5 Listiny). Do rozhodnutí občanů podle § 12 se dávky pro rodiny s dětmi a pro osoby závislé na péči přiznávají a vyplácejí podle

a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné),

b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (příspěvek na péči),

c) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku).

(2) Přiznané dávky se vyplácejí dál; jejich výši lze snížit jen zákonem schváleným v referendu.

§ 9 – Pěstounská péče a sociálně-právní ochrana dětí

(1) Sociálně-právní ochranu dětí a dávky pěstounské péče zajišťují okresy a obce podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, jako přenesenou působnost s úhradou nákladů státem (čl. 118 ústavy), a to v rozsahu a za úhradu podle zákona o přenesené působnosti.

(2) O odnětí dítěte z péče rodičů, o jeho umístění mimo rodinu a o omezení rodičovské odpovědnosti rozhoduje vždy soud. Okres nebo obec může v naléhavém případě dítě jen dočasně ochránit a musí neprodleně, nejpozději do 24 hodin, podat návrh soudu.

(3) Dítě se svěřuje přednostně do péče příbuzných a pěstounů; ústavní péče je až poslední možností.

ČÁST ČTVRTÁ – FINANCOVÁNÍ A REFERENDUM O BUDOUCÍ PODOBĚ DÁVEK

§ 10 – Zdroj financování

(1) Sociální pomoc podle tohoto zákona se hradí ze státního rozpočtu, z kapitoly Veřejné služby správní, a z fondů solidarity obcí. Prostředky fondů pojištění se na ni použít nesmějí (čl. 97 odst. 2 ústavy).

(2) Výdaje na dávky podle § 6 a 8 a na příspěvek obcím podle § 5 odst. 3 jsou chráněnými výdaji podle ústavního zákona o veřejných financích v přechodném období. Daň nelze zrušit ani snížit, nebyla-li by tím zajištěna výplata těchto dávek alespoň v dosavadním rozsahu (čl. 125 odst. 3 ústavy).

(3) Dobrovolné dary určené na sociální pomoc se zveřejňují podle § 16 zákona o veřejných financích a České národní bance; dar nesmí být spojen s výběrem konkrétního příjemce.

§ 11 – Secese

Výdaje na státní garanci minima podle § 6 jsou chráněnými výdaji; secesi vůči nim nelze v přechodném období učinit (čl. 19 odst. 2 ústavního zákona o veřejných financích v přechodném období). Občan však může určit, aby podíl, kterým by jinak přispíval na jinou instituci, připadl fondu solidarity jeho obce.

§ 12 – Referendum o budoucí podobě dávek

(1) Do 2 let od účinnosti ústavy předloží Parlament občanům k referendu návrh budoucí podoby dávek pro rodiny s dětmi a dávek pro osoby závislé na péči (§ 8). Předchází mu anketa (čl. 20 odst. 2 ústavy) nejméně mezi těmito variantami:

a) dávky se ponechají a hradí ze státního rozpočtu jako chráněný výdaj,

b) dávky se stanou pojistným plněním sociálního pojištění podle zákona o povinném zdravotním, sociálním a důchodovém pojištění, na které vzniká nárok z pojištění, a hradí se z fondu sociálního pojištění se zvýšením sazby pojistného, které schválí občané (čl. 97 odst. 2 ústavy),

c) dávky se převedou na obce nebo kraje, kterým stát poskytne příspěvek podle počtu obyvatel, dětí a osob závislých na péči.

(2) Ve stejné lhůtě předloží Parlament občanům k referendu návrh, zda se dávka státní sociální pomoci ponechá v dosavadní podobě, nebo jak se změní její výše, podmínky a podíl obcí na jejím poskytování.

(3) Ke každé variantě zveřejní Veřejná služba finanční nejméně 60 dnů před hlasováním propočet nákladů na 10 let, počet dotčených osob a dopad na rozpočet státu, obcí a fondy pojištění. Návrh, kterým by se garance podle § 6 snížila pod úroveň podle § 6 odst. 3, nelze předložit.

ČÁST PÁTÁ – ROZHODOVÁNÍ A VÝPLATA

§ 13 – Kdo rozhoduje

(1) O dávkách podle § 6 a 8 a o mimořádné okamžité pomoci podle § 5 odst. 4 rozhoduje Veřejná služba správní, oddíl sociálního zabezpečení (§ 5 písm. f) zákona o veřejné službě správní).

(2) Rozhodnutí připravuje a vydává úředník vybraný ve veřejné soutěži jménem voleného krajského vedoucího sociálního zabezpečení příslušného kraje (§ 6 odst. 1 zákona o veřejné službě správní), který za ně osobně odpovídá (čl. 5 a 83 ústavy). Volený krajský vedoucí může rozhodnutí kdykoli změnit nebo zrušit; v neprospěch příjemce, který dávku přijímal v dobré víře, však jen z důvodů a ve lhůtách pro přezkumné řízení podle správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.).

(3) Na rozhodnutí se uvede jméno úředníka, který je připravil, a jméno voleného krajského vedoucího, jehož jménem bylo vydáno.

§ 14 – Jedno místo a jedna žádost

(1) Žádost lze podat elektronicky, nebo listinně na kterémkoli pracovišti Veřejné služby správní a na obecním úřadě kterékoli obce, který ji bez odkladu postoupí. Pracoviště sociálního zabezpečení je nejméně jedno v každém okrese (§ 20 odst. 2 zákona o územně-správním uspořádání).

(2) Údaje, které vedou instituce veřejné služby ve svých evidencích, si úředník opatří sám; žadatel je nemusí dokládat. Žádost o několik dávek lze podat jedním formulářem.

(3) O dávce se rozhodne do 30 dnů od podání úplné žádosti (§ 11 odst. 3 zákona o veřejné službě správní); v naléhavém případě, zejména hrozí-li ztráta bydlení nebo vážná újma na zdraví, do 7 dnů.

(4) Dávky vyplácí Veřejná služba finanční (čl. 66 odst. 5 ústavy) na účet příjemce, nebo v hotovosti, požádá-li o to příjemce (čl. 94 odst. 2 ústavy).

ČÁST ŠESTÁ – KONTROLA A ZNEUŽÍVÁNÍ DÁVEK

§ 15 – Kontrola nároku

(1) Úředník ověřuje údaje žadatele v evidencích institucí veřejné služby a bank jen v rozsahu nezbytném pro posouzení nároku; každý přístup se zaznamená a žadatel má právo se o něm dozvědět.

(2) Šetření v domácnosti lze provést jen se souhlasem žadatele (čl. 12 Listiny). Odmítne-li žadatel šetření, posoudí se nárok podle údajů, které lze ověřit jinak.

(3) Veřejná služba kontrolní kontroluje namátkově a na podnět správnost rozhodování o dávkách a hospodaření fondů solidarity (čl. 100 ústavy) a zjištění zveřejňuje bez osobních údajů příjemců.

§ 16 – Neoprávněně vyplacená dávka

(1) Kdo dávku nebo pomoc získal na základě nepravdivých nebo zamlčených údajů, je povinen ji vrátit. Lze ji srážet z dalších dávek, nejvýše však tak, aby příjemci zůstalo existenční minimum.

(2) Úmyslné vylákání dávky je podvodem na úkor ostatních občanů a stíhá se podle trestního zákoníku; přednost má vrácení dávky a náhrada škody (čl. 91 odst. 3 ústavy).

(3) Úředník nebo volený krajský vedoucí, který vědomě přiznal dávku neoprávněně nebo vědomě odepřel dávku oprávněnou, odpovídá za škodu osobně podle zákona o veřejných služebnících a jejich platech; jednal-li zištně, dopouští se zneužití moci (čl. 92 ústavy).

(4) Vznikla-li chyba na straně instituce a příjemce byl v dobré víře, dávka se nevrací.

ČÁST SEDMÁ – OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

§ 17

(1) Proti rozhodnutí o dávce podle § 6 a 8 může účastník do 15 dnů od doručení podat námitky. O nich rozhodne do 15 dnů osobně volený krajský vedoucí sociálního zabezpečení; nerozhodne-li ve lhůtě, platí, že námitkám vyhověl.

(2) Proti rozhodnutí o námitkách lze podat žalobu ke krajskému soudu (§ 11 odst. 3 zákona o veřejné službě správní). Řízení je osvobozeno od soudních poplatků; soud rozhodne do 60 dnů.

(3) Proti rozhodnutí obce o pomoci z fondu solidarity lze podat námitky ke starostovi do 15 dnů; jestliže je zamítne, lze podat žalobu k soudu podle odstavce 2. Na pomoc z fondu solidarity, která přesahuje garanci podle § 6, není právní nárok; soud přezkoumá jen, zda obec dodržela svá pravidla a zákaz diskriminace.

(4) Každý může podat stížnost nebo podnět tribunu lidu svého kraje (čl. 88 ústavy).

ČÁST OSMÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 18 – Dosavadní zákony

(1) Do rozhodnutí občanů podle § 12 se dávky přiznávají, vyplácejí a kontrolují podle dosavadních předpisů, zejména podle zákonů uvedených v § 6 odst. 2, § 8 odst. 1 a § 9 odst. 1, podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, a podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Ustanovení tohoto zákona o rozhodování, kontrole a opravných prostředcích (§ 13 až 17) se použijí ode dne přechodu podle § 19.

(2) Ustanovení dosavadních předpisů, která svěřují rozhodování Úřadu práce České republiky nebo Ministerstvu práce a sociálních věcí, se ode dne přechodu podle § 19 vztahují na Veřejnou službu správní.

§ 19 – Přechod Úřadu práce

(1) Úřad práce České republiky, jeho generální ředitelství, 14 krajských poboček a kontaktní pracoviště přecházejí do Veřejné služby správní, oddílu sociálního zabezpečení, dnem stanoveným podle přechodového ústavního zákona (č. 31), nejpozději do 2 let od účinnosti ústavy (čl. 124 ústavy). Krajské pobočky se stávají krajskými pracovišti, kontaktní pracoviště pracovišti v okresech.

(2) Agenda Ministerstva práce a sociálních věcí v oblasti sociální pomoci přechází na Ministerstvo správy a Veřejnou službu správní podle kompetenčního zákona (č. 34).

(3) Přechod zaměstnanců, majetku, práv a závazků, spisů, evidencí a informačních systémů a dokončení zahájených řízení se řídí přechodovým ústavním zákonem. Výplata dávek se dnem přechodu nesmí přerušit ani opozdit.

(4) Do zvolení krajských vedoucích sociálního zabezpečení vydávají rozhodnutí dosavadní úředníci jménem ředitelů krajských poboček, kteří za ně odpovídají; volba se koná podle § 17 odst. 3 zákona o veřejné službě správní.

(5) Obce zřídí fondy solidarity podle § 4 do 1 roku od účinnosti tohoto zákona; první příspěvek státu podle § 5 odst. 3 se poskytne v roce následujícím po zřízení fondu.

§ 20 – Zrušovací ustanovení

Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, se zrušuje dnem přechodu podle § 19 odst. 1. Ostatní zákony uvedené v § 18 odst. 1 se zrušují nebo mění jen zákonem schváleným v referendu podle § 12.

§ 21 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Občanská ústava svěřuje pomoc v nouzi obcím a jejich fondům solidarity, které mají vznikat převážně z dobrovolných příspěvků (čl. 117). O dávkách pro rodiny, o příspěvku na péči ani o tom, co se stane, když fond obce nestačí, mlčí. Přitom Listina, která zůstává součástí ústavního pořádku (čl. 3 a 129), zaručuje každému v hmotné nouzi pomoc nezbytnou pro základní životní podmínky (čl. 30 odst. 2) a rodičům pomoc státu (čl. 32 odst. 5). Rešerše Fóra lidu proto označila zákon o sociální pomoci mimo pojištění za jeden z předpisů, bez nichž by se zastavil chod státu (rešerše, část 7.2 a 8).

Dnešní stav (rešerše, část 1.2): příspěvek na péči 382 400 dávek a 46,4 mld. Kč, rodičovský příspěvek 208 100 dávek a 27,9 mld. Kč, příspěvek na bydlení 305 400 dávek a 23,5 mld. Kč, přídavek na dítě 291 300 dávek a 5,0 mld. Kč a hmotná nouze 4,2 a 1,7 mld. Kč (vše 2025). Dávka státní sociální pomoci (tzv. superdávka) má v rozpočtu 2026 asi 19,4 mld. Kč. Celkem jde o dávky v řádu asi 130 mld. Kč ročně (rešerše, část 7.2). Rozhoduje o nich Úřad práce ČR s generálním ředitelstvím a 14 krajskými pobočkami, který podle OIPD nemá kam přejít (rešerše, část 7.1).

Od 1. 10. 2025 nahradila dávka státní sociální pomoci podle zákona č. 151/2025 Sb. čtyři dosavadní dávky: přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Doprovodné změny provedl zákon č. 152/2025 Sb. Ze zákona č. 111/2006 Sb. zůstala jen mimořádná okamžitá pomoc. Rodičovský příspěvek a příspěvek na péči zůstaly samostatnými dávkami. Údaje rešerše za rok 2025 proto ještě odpovídají dřívějšímu členění dávek.

Zákon řeší čtyři věci:

- Do referenda se nic nemění: dávky se vyplácejí podle dosavadních zákonů.
- Úřad práce přechází do Veřejné služby správní.
- Pomoc v nouzi stojí na dvou pilířích: přednostně obec z fondu solidarity, stát garantuje minimum.
- O budoucí podobě rodinných a pečovatelských dávek rozhodnou občané v referendu do 2 let.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Ústava, čl. 117:** fondy solidarity obcí převážně z dobrovolných příspěvků k pomoci v nezaviněné finanční, bytové a potravinové nouzi – § 4, 5.
- **Ústava, čl. 66 odst. 7:** sociální zabezpečení spravuje Veřejná služba správní – § 13, 19.
- **Ústava, čl. 1 odst. 2 písm. i) a čl. 111:** subsidiarita, nejdřív občan, rodina a obec, teprve potom stát – § 2, 5 odst. 4.
- **Autor, Hlava 1, čl. 21 a 22:** právo na pomoc ve zjevné nouzi, nejprve vlastními silami; dobrovolná solidarita se podporuje – § 2 odst. 1, § 4, 7.
- **Autor, Hlava 4, čl. 85:** Veřejná služba správní odpovídá za distribuci plateb, spravuje domovy důchodců, LDN a hospice a „organizuje a podporuje občany v nápravách nespravedlností“ – § 13, 14, 17.
- **Zákon č. 22, § 6 a 11:** 14 volených krajských vedoucích sociálního zabezpečení; stát přispívá obcím, kterým nestačí fond solidarity; rozhodnutí do 30 dnů a žaloba ke krajskému soudu – § 5 odst. 3, § 13, 14, 17.
- **Zákon č. 27, § 8 odst. 3 a § 14:** pomoc v nouzi mimo pojištění poskytují obce a stát jim přispívá; dávky z pojištění platí podle dosavadních předpisů do referenda – § 10 odst. 1, § 18.

- **Rozbor pro autora, bod R11, a podklad „Přechod na OIPD“, části 4 a 5:** garance státu, když fond obce nestačí, a výplata dávek do referenda – § 6, 8, 18.

3. Doplnění a odchylky

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Garance státu	ústava: jen dobrovolné fondy obcí	stát garantuje minimum dávkou státní sociální pomoci (§ 6)	Čl. 30 odst. 2 Listiny; fondy z dobrovolných příspěvků nárok zaručit nemohou (R11). Do ústavy doporučujeme doplnit do čl. 117: „Nestačí-li prostředky obce, poskytne pomoc stát.“
Rodinné dávky a příspěvek na péči	neuvedeno	platí dosavadní zákony; o budoucnosti rozhodne anketa a referendum do 2 let (§ 8, 12)	Ústava o nich mlčí. Bez výslovného pravidla by po zrušení daní zůstaly bez zdroje.
Zdroj financování	neuvedeno	státní rozpočet a fondy obcí, chráněný výdaj podle ÚZ č. 33 (§ 10)	Čl. 97 odst. 2 zakazuje použít fondy pojištění k jinému účelu; dávka se nesmí stát obětí rušení daní (R1).
Rozhodující služebník	každý rozhodující volen	rozhoduje úředník jménem voleného krajského vedoucího, který odpovídá a může rozhodnutí změnit (§ 13)	Statisíce rozhodnutí ročně nemůže podepsat 66 volených osob (čl. 65 odst. 3, R18).
Mimořádná okamžitá pomoc	neuvedeno	obec ji může převzít i s penězi (§ 5 odst. 4)	Retrográdní subsidiarita (čl. 111 odst. 2): pomoc je nejblíže lidem tam, kde je obec ochotna ji poskytovat.
Secese	čl. 89 bez výjimky	vůči garanci minima ji nelze v přechodném období učinit, jde o chráněný výdaj (§ 11, čl. 19 odst. 2 ústavního zákona č. 33)	Garance chrání ústavní právo jiných. Zákon sám výjimku z čl. 89 ústavy stanovit nemůže; opírá se proto o přechodný ústavní zákon č. 33. Trvalá výjimka vyžaduje změnu čl. 89 ústavy (bod R7 rozboru pro autora).
Dávka státní sociální pomoci	–	jen v § 6 (garance minima), ne mezi rodinnými dávkami v § 8	Dávka je jedna; o její budoucí podobě rozhoduje zvláštní referendum (§ 12 odst. 2).
Převod dávek do pojištění	–	varianta ankety, podle níž se dávky stanou pojistným plněním (§ 12 odst. 1 písm. b)); výjimka z § 10 odst. 1 se neuvádí	Čl. 97 odst. 2 ústavy zakazuje použít fondy pojištění k jinému účelu, a to ani zákonem schváleným v referendu; pojistné plnění však účelem fondu je.
Odnětí dítěte	neuvedeno	rozhoduje vždy soud, obec jen dočasně a s návrhem do 24 hodin (§ 9)	Čl. 32 Listiny a zásada, že o právech nerozhoduje úřad bez soudní kontroly.

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Kdo zajišťuje sociálně-právní ochranu dětí	–	okresy a obce (§ 9 odst. 1 a 2)	Sladění s přílohou zákona o přenesené působnosti (č. 38): výchozím vykonavatelem je okres, terénní práci vykonává obec.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon naplňuje čl. 1, 3, 5, 66, 83, 88, 89, 91, 92, 94, 97, 100, 111, 115, 117, 118, 124, 125 a 129 ústavy a čl. 12, 30 a 32 Listiny. Odpovídá étosu OIPD: pomoc začíná u člověka, rodiny a obce; stát je poslední pojistkou, ne poručníkem; o pomoci rozhoduje člověk se jménem a odpovědností; nikdo nesmí být ponechán bez základních životních podmínek. Zákon neukládá občanům nové povinnosti. Podmínky dávek nejsou příkazy, jen podmínky nároku (čl. 8 odst. 1).

5. Dopady

Do referenda se výše ani podmínky dávek nemění. Nové výdaje vzniknou jen příspěvkem obcím do fondů solidarity, který je kryt dosavadními výdaji na mimořádnou okamžitou pomoc. Sloučení Úřadu práce do Veřejné služby správní zachová pracoviště v okresech. Úspora vznikne na řízení: generální ředitelství a krajské pobočky přejdou pod jednu službu s 14 volenými krajskými vedoucími. Rizikem je kapacita referend do 2 let (R17). Proto zákon spojuje rodinné a pečovatelské dávky do jedné ankety.

B. Zvláštní část

K § 1 až 3: Předmět, zásady (subsidiarita, garance, ochrana údajů, rozhodování člověkem) a druhy pomoci.

K § 4 a 5: Fond solidarity obce podle čl. 117 ústavy, pravidla schvalovaná obcí a příspěvek státu podle § 11 odst. 2 zákona č. 22.

K § 6 a 7: Státní garance minima dávkou státní sociální pomoci podle zákona č. 151/2025 Sb.; podmínky nároku nejsou povinnostmi a neohrožují zranitelné osoby.

K § 8 a 9: Rodinné a pečovatelské dávky podle dosavadních zákonů; sociálně-právní ochrana dětí jako přenesená působnost obcí s úhradou; o odnětí dítěte rozhoduje soud.

K § 10 až 12: Financování jako chráněný výdaj, vztah k secesi a referendum o budoucí podobě dávek s propočtem na 10 let.

K § 13 a 14: Rozhodování úředníkem jménem voleného krajského vedoucího, jedno místo podání, lhůty a výplata i v hotovosti.

K § 15 a 16: Kontrola nároku s ochranou soukromí, vracení neoprávněně vyplacených dávek, osobní odpovědnost úředníků.

K § 17: Námitky k volenému krajskému vedoucímu s fikcí vyhovění a bezplatná žaloba ke krajskému soudu.

K § 18 až 21: Platnost dosavadních zákonů, přechod Úřadu práce podle přechodového ústavního zákona (č. 31), zrušení zákona č. 73/2011 Sb. a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 1, 3, 5, 66, 83, 88, 89, 91, 92, 94, 97, 100, 111, 115, 117, 118, 124, 125, 129 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Listina základních práv a svobod, čl. 12, 30, 32; Fórum lidu – OIPD: Hlava 1 (čl. 21, 22), Hlava 4 (čl. 85), Důvodová zpráva autora (forumlidu.cz/oipd/duvodova-zprava – k sociální pomoci se nevyjadřuje), seznam zákonů (forumlidu.cz/oipd/seznam-zakonu – zákon o sociální pomoci v něm není); Rešerše veřejné správy a přechodu práva, části 1.2, 7.1, 7.2 a 8; Rozbor pro autora, body R1, R7, R11, R17, R18; Přechod na OIPD, části 4 a 5; zákony č. 22, 27 a 14 Fóra lidu; zákony č.

151/2025 Sb., 152/2025 Sb., 117/1995 Sb., 111/2006 Sb., 110/2006 Sb., 108/2006 Sb., 329/2011 Sb., 359/1999 Sb., 435/2004 Sb., 73/2011 Sb., 500/2004 Sb.; MPSV – Pomoc v hmotné nouzi (mpsv.gov.cz); Právní prostor – Zákon o dávce státní sociální pomoci; Skrblík.cz – Dávka státní sociální pomoci.